

Előfizetési díj:

Vidékre, postán:
vagyhelyben, házhoz hordva:
Negyedévre . . . 1 frt. 50 kr.
Félévre . . . 3 " — "
Egész évre . . . 5 " — "
Megjelenik e lap hetenként
egyszer, Szombaton.Előfizetési pénzek el-
fogadtnak Gallia Fülöp
könyvkereskedésében Kec-
skeméten.

KECSKEMÉTI LAPOK.

Ismeretterjesztő hetilap.

Hirdetési díjak:

5 hasábos petit sor, egyszeri
hirdetésnél 5 kr.; — többszöri
vagy terjedelmes hirdetések-
nél árleengedés adatik.A nyilttérben való közle-
mény 3 hasábos soráért 10 kr.
számítatik.Hirdetések elfogadtnak Gal-
lia Fülöp könyvkereskedésében
Kecskeméten. — Hirdetések ozen-
kivül fővételnek még M. Zeisler
hirdetési irodájában. (Pest, Király-
útcza 60. sz.)

A reáliskolák célja.

A reáliskolák céljáról és föladatáról hozzám intézett számos tudakozódás és kérdezgetődés által indítva, kötelességemnek érzem a tisztelt közönséget bővebben értesíteni a városunkban most már másodizben létrejött reáliskola céljáról és föladatáról.

Tágabb értelemben véve a reáliskolának mint minden más közép tanodának fő föladata a szellemi műveltséget és tudományokat művelni és terjeszteni; azaz értelmes ügyes és hasznos honpolgárokat nevelni.

A reáliskolák szűkebb értelemben vett célját és föladatát, nézetem szerint csak úgy foghatjuk föl és érthetjük meg tisztán, ha azoknak tantárgyait részletesen vizsgáljuk, és a kellő megjegyzést mindeniknél külön megteesszük.

A reáliskolák tantárgyait két fő csoportra oszthatjuk föl, nevezetesen: elméletiekre, vagy humanistikaiakra, azaz olyanokra, melyek az általános művelődést mozdítják elő, anélkül, hogy valamely életpálya föladatainak teljesítésében tüzetesen segédkeznének; és gyakorlatiakra, vagyis olyanokra, melyek a gyakorlati életpályák föladatainak teljesítésére tüzetesen készítik elő a növendékeket.

A gyakorlati tantárgyak alatt nem lehet azonban olyanokat értenünk, melyek a növendékeket bizonyos kézműveknek kiállításában vagy elkészítésében gyakorolnák; mert ez nem a reáliskolák, hanem az úgynevezett kézmű iskolák vagy mester iskolák föladata, melynek hazánkban még eddig nem léteznek, de intézetünkönél szintén fölfognak állíttatni a harmadik osztály megnyitása után, ha a körülmények szerint szükségeseknek mutatkoznak. Gyakorlati tantárgyak azok, melyek az ifjút valamely élet pályára tüzetesen készítik elő, és annak minden alkalommal útmutatóul szolgálhatnak teendőinek végzésében.

A) Elméleti vagy (humanisticus) tantárgyak a reáliskolákban: a vallástan, élő nyelvek tana, remekírók értelmezése, földrajz, történelem és számolástan, ezek nem készítik ugyan elő az ifjakat egyik életpályára sem tüzetesen, de bizonyos mértékbeni tudásuk nélkül még sem számíthatja magát senki a művelt emberek sorába, ezek tehát szükséges tanulmányok az általános műveltség megszerzésére. Ezek egyszerűs mind közös tantárgyak is, azaz olyanok, melyek egyenlő módon és mértékben taníttatnak mind a humanisticus, mind a reálintézeteknél, azon egyetlen különbséggel, hogy a tisztán humanisticus intézeteknél még az ó classicus tudományok vétet-

nek hozzájuk, és ezekre helyeztetik a főszűly.

B) A gyakorlati tantárgyakat szükséges, ha azoknak valódi értékével közelebbről akarunk megismerkedni, egyenkint fejtegetnünk. Kezdjük tehát a mértanont, ezen tantárgy az alsóbb osztályokban szemléletileg vagy nézletileg taníttatik és azért nézleti mértannak is neveztetik. Föladata ezen tantárgynak az: hogy az ifjút megtanítsa, miként lehet bár milyen alakú egyenes vagy görbe síknak fölületét, vagy valamely tömör testnek köbtartalmát megmérni és kiszámítani. E szerint képes lesz a birtokos szántóföldét, szállóját és telkét mérnök segítségével pontosan fölmérni, annak mappáját elkészíteni és építetés alkalmával a szükséges épület anyagok mennyiségét pontosan meghatározni; a bádogos kiszámítja e szerint, hogy hány négyszög-láb, vagy öl bádog kívántatik valamely toronynak vagy tetőnek beborításához vagy bár milyen alakú edénynek elkészítéséhez, a kárpitos, hogy hány négyszögláb papír kívántatik egy szoba falának bevonására; szóval nem találunk a közéletben pályát, melyen a tudománynak ezen ágát czélszerűen használni nem lehetne, ennek segítségével biztosíthatja magát a megcsalás és csalódás ellen mind a vállalkozó, mind a munkáltató fél.

Hányszor fordul elő a közéletben, hogy a gazda az építő mester szava után beszerzi az egész építési anyagot és alig emelkedik föl az épület felé, midőn már új anyagok beszerzéséről kell gondoskodnia, ha azt akarja, hogy az építést félben ne kelljen hagynia; vagy pedig az épület már kész és még egész halom épület anyag marad fönn, mely azután részben veszendőbe megy; mind ez pedig nem csalási szándékból történik, hanem egyszerűen azon okból, mert sem a mester sem a tulajdonos nem képes előre kiszámítani a szükséges anyag mennyiségét. A mértannal mint már az eddigiekből is kitűnik, szoros összeköttetésben állnak az építészet és géptan; az építészetnek, akár mint önálló élet pályát tekintsük azt, akár mint a közéletben is minden nap előfordulható szükséges ismeretet, sokkal könnyebben fölfogható haszna van, mintsem hogy a mellett érveket fölhozni szükséges volna. A géptan ismerete azonban az első pillanatra úgy tűnik föl, mint tisztán szaktudomány, melyre a gépészen kívül másnak szüksége sincs, pedig nem úgy áll a dolog; mert a géptan nemcsak azt tanítja kizárólag, hogy miként kell valamely bonyolódott szerkezetű gépet építeni vagy kezelni, hanem azt is, hogy miként lehet és kell a legegyszerűbb szer-

kezetű gépeket is nagy haszonnal használni, vagy ha valamely része a szolgáltatást fölmondta, azt ismét működésbe hozni. Általában véve nincs háztartás, hol egyik vagy másik egyszerű gép, például emeltyű lejtő-sík és iga, mérleg, eke, eséplő gép, óra vagy más efféle elő nem fordulna, pedig mindezeknek kezelése sokszor igen nagy haszonnal jár, ha azokat ügyesen tudjuk alkalmazni.

A természetrajznak ismerete ma már majdnem elodázhatlan föltétele az életnek, úgy műveltségi, mint közhasznúsági szempontból, mert valamint lélektani, úgy boncz és élettani szempontból is csak ennek segítségével vagyunk képesek önmagunkat tökéletesen megismerni s a többi teremtményektől megkülönböztetni és azon előnyöket fölfogni, melyeknél fogva képesek vagyunk minden földi lények fölött uralkodni.

Továbbá a természetrajz segítségével ismerjük föl a hasznos és szükséges állatfajokat a kártékonyoktól és veszélyesektől, ez adja meg az útmutatást, miként kell a hasznos állatokat tenyészteni és táplálni, a veszélyeseket irtani vagy ártalmatlanná tenni, a növényeket termelni és értékesíteni, hogy fáradozásaink bőségesen jutalmaztassanak. A természetrajz ismerteti meg velünk a különböző föld és ásványfajokat, melyeknek használatával minden lépten nyomon találkozunk, ez igazít bennünket útba, hogy mely anyagok és kőnemek milyen czélra fordíthatók legjobb sikerrel, milyen kő- és földnemeket kell a száraz-, vízi- és út-építéshez használnunk, hogy azok a kitézett czélunk megfelelhesse. Szóval nincs a közéletben egyetlen foglalkozási mód, melyben a természetrajz mint közhasznú tudomány nélkülözhető volna.

A természettan segélyével megismerjük a természetes földi és égi testek általános tulajdonságait, és azon tüneményeket, melyek azokon mutatkoznak, a nevetséges és elméket butító, s az emberi méltóságot lealázó babonától és előítéletektől csak az lehet tökéletesen ment, ki a természettan tanulmányozta, mert csak ez képes a mivelletlen ember előtt csudaként fölmerülő tünemények okát helyesen fölfogni és megmagyarázni. Mióta a természettan fölmerült, a csudák korszaka letűnt, mert ennek segélyével képesek vagyunk az okozatok okát kifürkészni és megfejtetni. A lélek idézés, melylyel annyi csalás és borzadalom okoztatott, ma a műveltebb osztályok gyermekeinek kedvencz játéka. A villámnak rémületes hatása a természettan segélyével korlátozva lett a villámhárító által; a bolygó tüzek és lidérczek, meg a pénzföl vetődések

a korhadó állati csontokból kifejlődő természetes fénytűneteknek bizonyultak be; az arabok és perzsák szent tüze a Kajró környékén kifejlődő szénköenny gáz éghetőségéből keletkező olyan csuda, melyet ma útezők és termek kivilágítására használunk, és tetszés szerinti mennyiségben készítünk. Mindezek és ezekhez hasonló számtalan tűnemények igen egyszerű folyamatok a természetben, melyeknek egyszerű magyarázatát a természettudományokban mindenkor könnyen föllelhetjük. — A természettan segítségére van a földművesnek, kézművesnek és tudósnak egyaránt, a mennyiben megismerteti vele a természet változatlan törvényeit, a melegnek hidegnek hatását, a cseppfolyós és merev testeknek mikénti hasznosítását, a levegőnek és fénynek befolyását, a gőznek alkalmazását, a villanyosságnak és delezességnek csuda működését. Hova kell annál nagyobb csuda, hogy a gőzerő által bátran szembe szállunk szárazon és vizen az elemekkel, és rövid néhány óra alatt átsikamlunk oly távolságokon, melyeknek beutazására még csak az imént hónapok, sőt évek kívántattak. Vagy föl-emelkedünk a könnyű gázok alkalmazásával a légtérbe; a buvár készülékekkel leereszkedünk a folyók és tengerek mélyébe, hogy a bennök rejlő kincseket birtokunkba kerithessük. A villanydelezés táviróval képesek vagyunk egy pillanat alatt közölni gondolatunkat a föllünk több ezer mérföld távolságban levő ismerősünkkel, ezek és más számos hasonló tűnemények olyan csudák, melyeknek bemutatásaért még egy pár száz év előtt az embert mint ördögözt bizonyosan megégették volna és most hála a természettan kimerithetetlen bölcseségének és ismerésének, ezen csudák mozdítják leginkább elő az összes emberiség jóllétét.

A vegytan a természettudományoknak azon ága, mely noha már a közép korban szelvében üzetett az alchimisták által, kik

ennek segítségével mindennemű nemtelen fémekekből akarták előállítani a fémek királyát az aranyat, mégis csak a jelen században bontakozott ki az obscurismus lepeléből, de életerejének öntudatában és hasznosságának sokoldalúságával rövid pár évtized alatt, nem csak utolérte a nagyobb kegyeletben részesített rokon tudományokat, hanem azoknak sok tekintetben fölé is emelkedett, amennyiben épen a vegytannak tudományos kimivelése segíti a társtudományokat is a legnagyobb tökélyre, úgy anynyira, hogy jelenleg nem létezik életpálya, melyen a vegytani ismereteket haszonnal nem lehetne alkalmazni.

A vegytan megismerteti a földmivessel szántó- és szőlőföldjének azon alkatrészeit, melyek bizonyos terményeknek fő táplálékát képezik és azon kellemes helyzetbe hozza őt, hogy földjének azon részét is használhatóvá teheti, melyet előbb végkép hasznavehetetlennek nyilvánított, megismerteti vele a különféle természetes és mesterséges trágya nemeket, és a módot, melyen ezeket kezelni kell, ha a kimerült talajt ismét gyümölcsözővé akarja tenni. A kézművessel megismerteti az anyagot, melyből dolgozik és megtanítja, miként állíthatja elő egy vagy más szerét olesó pénzért, melyre naponta szüksége van, vagy mimódon lehet a megvásárolt vegyterményeket legnagyobb haszonnal értékesíteni stb. Az orvostan és gyógyszerészet csak az óta járnak biztosabb alapon, mióta a vegytan tudományosan miveltezik. Röviden mondva a vegytan oly általános hasznú tudomány, mely a legrövidebb idő alatt befészkel magát a gazdasszony háztartásától kezdve a legmagasabb tudományokkal foglalkozó bölcsék hajlékába is.

A rajz, mintázás, szépírás és műének a mellett, hogy igen nagy becsű tudományok az izlés és kedély nemesítésére, az élet különböző pályáján még mint alap-

ismeretek is számos egyének és családok jóllétét és boldogságát mozdítják elő.

A testgyakorlatnak főczélja ugyan, hogy az ifjúság testét idomítsa, erősítse és ügyesítse, de e mellett egyszersmind előkészítse a bekövetkezendő katonai mozdulatok helyes és pontos végzésére s a fenyegető veszélytől menekvésre is. Ha még ezekhez hozzá számítjuk a könnyvvitelt mint a számolástannak egyik kitűnő ágát, az ügyiratok szerkesztésének módját és az alkotmányt, mely minden polgárt megismerttet hazájának alaptörvényeivel, és tekintetbe vesszük, hogy az itt elősorolt tárgyak a reáliskolákban oly módon adtnak elő, hogy azoknak megismertetésénél a a közéletbeni alkalmazási mód tartatik főképen szem előtt, akkor könnyen beláthatjuk, miszerint a reáliskolák arra vannak hivatva, hogy a serdülő ifjúságot a papi, orvosi és ügyvédi pályák kivételével az életben előforduló minden gyakorlati pályára alkalmas egyénekké képezzék és aránylag rövid idő alatt a miveltség és tudományos készség azon fokára juttassák, melyen képes legyen mind saját, mind családja, mind hazája jóllétét öntudatosan eszközölni és előmozdítani, s hogy ez eszme napról napra érettebb és általánosabb lesz, bizonyítja azon örvendetes körülmény, hogy a hazánkban levő reáliskolák ma már nem képesek a beléjük összeseregglő ifjúságot befogadni, és ennek okát nem az intézetnek divatszzerűségében találjuk, hanem egyedül a földirati és politikai helyzet helyes fölfogásában, mely önként utal bennünket magyarokat oda, hogy végre kibontakozva a teoreticus pályák tömkelegéből, gyakorlati életképességünket is kitiűntessük, és bebizonyítsuk, hogy a mint képesek voltunk az elméleti téren világhírű politikusokat, költőket és más nemű tudósokat fölmutatni, úgy képesek leszünk áldott hazánk gazdag terményeinek földolgozásában és értékesíté-

T Á R C Z A.

A kecskeméti reform. főiskolai zenekar vajdájához.

Vajda, a teremburádat!
Vedd elő bús tamburádat,
Vedd elő csak, rajta hát!
Verd ki rajta, verd ki búsan,
Fájdalommal telve dúsan:
Hogy mi bántja e hazát!...

Vajda, a teremburádat,
Összezúzzák tamburádat
Hogy ha erről zeng'ni mersz;
Jobb ha nem szólsz kis barátom,
Ebből áll csak bölcs tanácsom, —
Maglehet: talán így nyersz.

Vajda, a teremburádat,
Vedd elő csak tamburádat,
Vedd elő csak, rajta hát!
Kárpátoktól Adriáig,
A Tiszától ős Dunáig,
Zengj szerelmet, szép leányt.

Hejh, de a ki felmarkolta!
Még sem üdvös az ily nóta,
Ugysegéljen, nem biz' a;
Mert a mig te zengsz szerelmet,
Más talál majd szedni epret, —
Kár felette biznia!

Vajda, vajda, nincs más hátra,
Gondoljunk a barátságra,
A barátság mindenem;
Vedd elő hát tamburádat,

Vond szemedre zöld sipkádát,
S hü barátórol zengj nekem.

Ámde kigyót végy kezvedbe,
S tamburádon azzal verd le
A barátság dallamát;
Mert tanuld meg, — úgy találom, —
Ha sorsom jó: van barátom,
Ám azon túl — nincs barát!

Üsse menykő tamburádat,
Nem találja el nótamát,
Nem találja, kis komám!
Egy sem úgy zeng mint kéne:
Jajgatásból áll a vége,
Ugysegéljen, abból ám!

Hejh!... tudod mit? mondok egyet,
Hagyjuk abba ezt a kedvet,
Nem terem nekünk virág...
Törjük össze tamburádat,
S így donogjuk el danánkat:
„Megbolondult a világ!” *Gyula.*

Meg se gondolná az ember,

vagy

A hűtlen férj.

(Nevella.)

I.

Pompásan bútorzott teremben fiatal férj és bájós nő ülnek szóztalanul együtt s gondolkozva nézik egymást.

A nő szép, mint a hajnal: fekete szemei ragyogók, mint a nap, arca piros, mint a róza, haja sötét, mint a hollószárnyú éj. A nő — mint mondám — szép, de féltékeny is, és valóban nem minden ok nélkül, mert férje, bár mézes mázos, könnyelmű kaczér és ravasz.

Vilma — volt a nő neve — figyelmét misem kerülte ki; ő már férje rossz tulajdonait észrevette, de azért nem szólott, nem szólott pedig azért, mert azt hitte, hogy ez által a férj büszkeség sértve lenne.

...Nem, az még sem lehet igaz — gondolá a nő — mit a világ beszél; nem, az nem igaz, hogy ő Idát szereti. Ő engem szeret.

Lásd — kedves olvasóm — mily gyöngéd a női szív...

Vilma szeretettel és hűséggel csügg férjén, s töle nem kíván mást, mint viszont szerelmet és hűséget.

De férj hűség, fiatal férj hűség — kedves olvasóm — mai napság ritka, mint a fehér holló.

A mit Vilma nem tudott, csak sejteni mert, s a mit sejtett is csak félve sejtett, a sejtemény napról napra valósulni látszott.

A férj, bár nevének mindent mondott, szavait a tett nem igazolta, és Vilma mégis mert férjét hön szerette, szavait örömezt hitte volna...

De hiába, van egy mi mélyen bántja a szívből érező nőt és ez: ha közönyösnek vagy épen hidegnek látja férjét irányában.

A közönyösség vagy hidegség — kedves olvasóm — még a hön szerető szívet is elidegeníti.

...Igaz ugyan, hogy Ödön — így hívták a férjet — ügyes volt a nőt elámitani, mégis egy kis közöny, egy kis hidegség, melylyel Vilma iránt viseltetett, egészen elárulta őt.

Vilma nem szólt — s bár titkolta, mégis meglátszott rajta a bánat. Ugy nézett ki e nő — kedves olvasóm — min mikor felhők között támad a hasadó hajnal. És a mint hervad a virág, ha a kertész nem öntözi, nem ápolja, úgy hervad a nő is, hogy ha szenved, ha elhanyagolja a férj.

...Rég ülnek már együtt, egyik a másikra várva, szóztalanul férj és feleség. Végre a férj közeledik... megesókolja homlokát a nőnek.

sében is megállni a versenyt a világ bármely művelt nemzetével. Ezt pedig csak úgy tehetjük, ha a gyakorlati tudományokat sajátunkká tesszük és míveljük.

Kecskeméten, 1871. évi ápril 2-án.

Dr. Dékány R.

Földmivélés, ipar és kereskedelmi m. kir. Minister.
1907. szám.

A gazdasági egyesületnek

Kecskeméten.

Hazánk földmivélési műveletei során sajnos tapasztaltam, hogy a trágya kezelése az, mely aránylag legkevesebb gond és figyelemben részesül gazdáink tömege részéről.

Nemcsak annak szaporítására nem törekednek a lehetőség határáig, — kevés kivételt megengedve földművelésünk, — de annak kezelése is oly kezdetleges, — hogy e tekintetben a külföld előre haladt mezőgazdaságával szemben — nagy hátramaradást — s hiányt vagyunk kénytelenek észlelni.

Elhatároztam — mezőgazdaságunk ezen egyik életkérdésének a lehetőségig lendületet adni, s ebbeli — úgy mint egyéb közgazdasági törekvéseimben — számítva legtermészetesebb szövetségeseimre a hazai összes gazdasági egyesületekre — teljes bizalommal kérem fel a gazdasági egyesületet, hogy e fontos ügyet beható tanulmány tárgyává tévén, engem a területén elterjedve levő trágya kezelés jelen állapotáról — fókuszponttal a földmivélők tömegére különösebb vonatkozással:

a) A trágya kezelésére és szaporításának módjaira a gazdasági udvarban.

Es vonatkozással arra:

b) Vannak-e az egyesület területén oly gazdaságok, melyekben a trágyakezelés — megfelelő a mezőgazdaság magasabb kívánalmainak, — s melyek a gazdáknak mintául szolgálhatnak alkalmasak? s minő e kezelés? egy kimerítő jelentésben értesíteni, s arra nézve is véleményt adni szíveskedjék: — mily úton vélné az egyesület a trágya kezelés ügyét emelhetőnek területén?

Avagy jutalom díjak kitűzése útján a legsikeresebb kezelők buzdítására — s ha igen, milyek lehetnének e díjak?

Avagy minta trágyatelepek felállítása útján — alkalmas pontokon? — jutalmas előretörésként kis gazdák udvarában?

Vagy végre népszerű útmutatások terjesztése útján — a földmivészek közt.

Utóbbi módot mindenesetre célravezetőnek tartván — már előre is gondoskodtam arról, hogy egy népszerűen irt trágyakezelési és szaporítási kézi könyv irassék — nyilvános pályázat útján, mely pályázatra vonatkozó hirdetményt a gazdasági egyesületnek tudomás és terjesztés végett ide mellékelve megküldöm.

Számítva e tárgyban a gazd. egyesület buzgó

közreműködésére, véleményének bemutatását — annak idejében — érdekeltséggel elvárom.

Kelt Pesten, 1871. évi Márczius hó 14-én.

Szlávy József.

Értesítés.

A „Kecskeméti takarékpénztár“ igazgató válaszmánya arról értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy f. évi Május hó 1-ső napjától kezdve, mindazon rendes betételektől, a melyek 15 napon túl benthagyatnak, a kamatok a betevő javára már a betét napja utáni naptól tétetnek folyóvá; és hogy a betételek után járó kamatok félévenként a tőkéhez csatoltatván, kamatozóvá tétetnek.

A nagyobb összegű, vagy bizonyos és hosszabb időre beadott betétekre nézve pedig, a betevő féllel létre jött egység fogja a feltételeket meghatározni.

Kecskeméten, 1871. évi Ápril 13.

Lestár Péter,
igazgató.

Helybeli újdonságok.

† **Az ujjonczozás köréből.** A megkezdett sorozás egy ministeri megbízott jelenlétében egész szigorral folytatott, mely alkalomból csinos apró események jönnek napvilágra. Egy hadköteles ifjú anyja a múlt évben mint özvegy folyamodik fia felmentéseért, mint az anya eltartására szükséges családtag, a fiú felmentetett; most mint 2-ik korosztálybeli felmentését ugyanazon alapon kérő folyamodvány újra beadott a fiú felmentéseért, a reclamatio alkalmával a kérelem ismét jogosnak találtatott, és a fiú újra felmentetett; azonban időközben kisült: hogy az özvegy anyja, kinek gyámolitása végett mentetett fel a fiú, még 1866-ik évben meghalt. A fiú April 12-én a sorozó bizottság elé állítatván, megvizsgáltatott, s bár kissé gyöngének találtatott, két évi büntetéssel besoroztatott.

Egy másik eset: az 1868-iki sorozáskor egy munkaképtelen atya folyamodik sorozás alá esett fia felmentéseért, mint a család fentartására szükségelt tagért; miután kéttanú által kiállított bizonyítvány szerint második fia István még 5 hetes korában meghalt és a pusztán eltemetett, a kérelemnek hely adatván, a fiú felmentetett, úgy 1869. és 1870-ben is, és már túl esett a sorozáson; azonban most kisült, hogy az illető folyamodónak van egy István nevű fia, ki a bizottság elé állítatván, az atya állítása szerint, miután az első István halála után született, szinte Istvánnak kereszteltetett, és csak a jövő évben kerülne sorozás alá, de a jövő 3 évi sorozás alá tartozandók születési anyakönyve megvizsgáltatván, azon években az illető atyának fia nem találtatik, így valószínű, hogy az élő István, a tanúk által halottnak állított István légyen.

Egy harmadik eset: 1869-iki sorozás alkalmával egy atya hadköteles fiának a budai irtalmások által kiállított halotti bizonyítvánnyal, — melysze-

rint fia 1866-ban Budán az irtalmásoknál meghalt — igazolta fia halálát; — a mostani sorozásnál azonban az atya jelenti, hogy az ő meghalt fia előkerült és kérte fiát az ő munkaképtelensége folytán felmenteni, de a bizonyítványt most is az irtalmások által kiállítottak állítja.

Negyedik eset: 1868-ik évben egy hadköteles a sorozás alkalmával mint vak felmentetett, és most kitűnt, hogy a sorozásra az illető helyett egy vak jelent meg, most az így menekült 2 évi büntetéssel besoroztatott.

Még számos feladások történtek, többeknek állítólagos jogtalan felmentésük, — vagy a sorozás aloli kimenekülésük ellen; — mindezen esetekre szigorú vizsgálat rendeltetett el, mi hogy szükséges is, eléggé tanúsítják az elősorolt esetek.

† **A „Kecskeméti gazdasági egyesület“** a husvét ünnepek alkalmából itthon időző Horváth Döme országgyűlési képviselőnk elnöksége alatt Husvét másodnapján válaszmányi ülést tartott, mely alkalommal az elnök bemutatta a földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium által az egyesület által folyó évben tartandó két rendbeli tárlat költségeire, illetőleg kiállítási díjakra utalványozott, és az elnök által felvett 1000 frtot; továbbá a tisztelt ministeriumnak a tárlat programjára vonatkozó észrevételei és óhajtsáihoz képest a program módosítottán, véglegesen megállapítottatott, a kiállítási díjak meghatározottak, valamint a kiállítási napok is véglegesen kitűzettek, melyről a közönség részletesebben a kiállítási program kinyomatása és szétosztása által fog értesítettetni; a földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumnak pedig az egyesület iránt tanúsított meglehetősen nagy mértékű elismerés és köszönet szavaztatott. A válaszmányi ülésben még számos az egyesület érdeklő ügyek intézettek el. A válaszmányi tagoknak a szép számban megjelenés és a hosszú gyűlés folyama alatt tanúsított buzgalomért elismerést szavazunk.

† **Husvét másodnapján** kedvező idő volt az Emausba menőknek, és igen nagyszámmal használták azt fel a szokott kirándulásra a Mária-kápolna melletti népmulatságra: volt lófuttatás rosz és sovány gebéken, rosz muzsika, pattogatott kukorica, étvágyrontó mézetlen mézeskalács, vizes bor, lőre és ihatatlan sör kínálkozott a mulatók élvezetére; lett pedig az eredmény: a városban kosikkal való futtatások, sebes nyargalódzások és részegember quantum satis.

— **Nagy Ferenczné** született Benczei Mária magyar színésznő halt meg f. hó 13-án este városunkban. Fiatal, alig 29 éves s egykor szép reményekre jogosított szende színésznő volt. Már a múlt ősszel halálos betegen érkezett az épen itt időző társulatnál működött testvére Zendinghez, ki haláláig a legnagyobb gonddal, gyakran nélkülözések közt, és saját csekély keresménye s megtakarított értékes ingóságai feláldozásával ápolta, a másként mindenki által elhagyott szerencsétlent, s ezáltal testvéri szeretetének legszebb jelét tanúsította.

De Vilma — a szép nő — mint a bánatos felhő, mikor a magasból alászáll, míg ki nem sirja magát, addig föl nem emelkedik.

Az Istenért mit jelent ez? miért e könyek? — Vilmám! szerelmem! te sirsz? — Így szólt Ödön meglepetve — mond, óh mond csak Vilmám, mért hullnak e bús könyek?

„Most sirok... most... először életemben — szólt fájdalmasan a nő — s miért? Te engem már nem szeretsz. Mondtad ugyan és mondod is: „Vilmám szeretlek és szeretni foglak még a siron túl is“, ámde ez nem igaz, hiszen tetteid egészen mást árulnak el. Te szerelemtől szólasz nekem? Hiszen csak az Isten tudja mennyit beszéltem én neked arról, — de hasztalan, hiú voltál, hiú vagy és hiú lelked engem nem értett és még most sem ért. Mit — hidd meg Ödön — legkevésbé sem esodálok, mert a kit minden hang megkap, megragad, az a szív szavát nem érzi — úgy hallgatja a verebet mint a csaló lány szép dalát.“

A nő újra sirt, mint a gyermek, fájdalmasan, keservesen s csak mikor már kisírta magát, alig érthető hangon így szólt férjéhez: „Ödön, ha nem szeretsz mond meg nyíltan s ekkor fogom tudni, hogy mit tegyek, de magam mellett nem tűnök vetélytársnő. A szerelem mint a madár röpke, a mint jó úgy tova is szállhat, s utoljára még a gyűlölség is beülhet fészkebe. Ha ég a szív, egyért égjen s tűzön neki, mint a nyári nap, ne szórja szét sugarait, fölfogja azokat egy hű szív; de ha nem ég, ha nem lángol, vagy talán más is érdekli, a tűznek, mely aludni kezd, még szikrája is hanvadjon el.“

A férj sápadt, a férj hallgat — most találva érzi magát — de a szokott könnyelműség csakhamar szavakat ad neki.

„Vilmám, kedvesem, ezt nem érdemeltem, ellenem e vád méltatlan; de e vádért ily szerelem, minő e kebelben rejlik, ezerszer is kárpótlást ad.

Ne higgy Vilmám! ne higgy a világnak! A világnak nagy a szája, sokat beszél olyat is mi nem igaz.“ — Így szólt a férj, s kis vártatva újra folytatá mézes-mázos beszédét: „Tied vagyok Vilmám! a szív e kebelben csak érted ég, kivüled soha senkit nem szerettem és nem is fogok soha... de ki egyszer a napot látta, fogja-e bámulni a holdat s engem, ki téged látlak, téged bírlak, mit érdekelnének mások? Vilma te szép vagy mint a nap, mint a hajnal, s vajjon mi éltetőbb mint a nap sugarai, s minek volna több édje, mint a hajnal mézharmatának?“

... Ily alaknak, ennyi bájnak hatalma ellenállhatlan; s egy tekintet e ragyogó fekete szemekből még az égieteket is lecsalná a földre. — Vilma te jó vagy, nemde megboesájtasz, ha szavaimnak nem hiszsz, higgy eskümmek.“

Az eskü szent szavai a férj ajkain elhangzottak! — A nő szólott: „Ám legyen még az egyszer, legyen igaz szavaidnak minden betűje, legyen szent valóság minden szavad, legyen betöltve esküd. De ha mind ez rút hazugság s áruló hitszegés lenne, e szív, e szív itt a kebelben talán megszakad, de akkor félj!... mert hűszerelme megátkoz örökre.“

A férj esküje után napra nap jött, napba nap merült el, a férj neje oldala mellől nem távozott, ámitó szeretettel esüggött rajta.

A nő már-már mindent elfelejtett, s hitte, hogy férjét kivüled senki, de senki sem érdekli, hitte, hogy Ödön szive egyedül ő érte ég és gyakran tett önmagának szemrehányásokat: „mily könnyelműen s meggondolatlanul hallgattam a világ csalárd szavaira, mily alaptalanul vádoltam Ödönt hűtlenségről, és mégis ő oly jó, ő kér tőlem boesánatot, mintha ő bántott volna meg engem.“

Igy multak a napok. Egy alkalommal, midőn Ödön és Vilma egy szép nyári délután a kert lugasában csevegve ülének, egy inas lépett eléjük s

mélyen meghajtva magát, Vilmának e szavak között: „Ida grófnőtől“ egy meghívó levelet nyujta at.

Vilma a levelet rögtön fölbontá, elolvastán és e szavak között „estélyre hívnak“ férjének nyujtá at.

„Elmegyünk el“ — mondá zavartan a férj, — nemde Vilmám neked is kedved van?

„Kedvem ugyan egyáltalán nincs“ így szólt Vilma — s megmondom hogy miért, — de meg ne ijesszen. — Lásd Ödön, az éjjel álmomban — soha életemben!.. — szívemben egy törzsúrast kaptam s félek, hogy valósulni fog, ezért ninesen kedvem az estélyen megjelenni.“

„Álom, álom — szólt a férj — esős időt jelent. Ne higgy Vilmám az álomnak. Hol van az a kedves kis kék ruhád, nemde ma azt vended magadra.“

„Örömmel — szól a nő — ha te kedves férjem úgy akarod, nem tudom miért, de úgy szeretlek én téged Ödön, hogy ki nem mondhatom s átkarolja s megcsókolja férjét. A férj viszont forró esőket nyomott Vilma ajakára.“

... Az estély terv volt — Ida grófnő terve, ki Ödönnel közelebbi viszonyban volt. Ida szerette Ödönt az örültség, Ödön viszont szerette Idát, szive eskis Idáért égett — ha ezt Vilma bizonyosan tudta volna; férjét rég ott hagyta volna a kapufélfánál, a ravasz férj ügyesen tudta tetteit neje előtt elpallástolni.

Az estély terv volt — Ida grófnő terve, ki már rég nem látta Ödönt, hogy újra találkozassék vele, estélyt ad, kitarja termeit a vendégek előtt. Idánál, ki — mint mondám — közelebbi viszonyban volt Ödönnel, az estélyek gyakorta készen valának, az estélyek rendezvonskot adnak, miknek titkai edesek.

(Vége következik.)

— „**Ó jön!**“ „**Már utban van, közele-**
dik!“ Husvét napján minden utcásarkot és fel-
tűnőbb helyeket sárga és piros falragaszok özlén-
nek el, melyek rövid és rejtélyes szavaikkal a kö-
zönség kíváncsiságát felesigázza, különféle magya-
rázatokra adtak alkalmat. „**Ó jön!**“ Ki jön? Hát
Kossuth jön, azt úgy is könnyű eltalálni, magya-
rázták egymásnak az őh nép bölcsői. De voltak
mások, kik biztosan tudták, hogy „**ó jön**“ t. i.
eltűnt plebánusunk. Mig végre legtöbben arra ma-
gyarázták e rejtélyes szavakat, hogy ki jöhetne
más mint a muszka!? s a népet ezzel figyelmez-
tetni akarák, hogy előlök mindent eldugjanak. Az
egész pedig nem volt egyéb mint egy megjelenen-
dő élelapp ügyetlen reklamja, utánozva a bécsie-

ket, kik pár évvel ezelőtt egy köszörűsnek csinál-
tak ily hirdetésekkel óriási hasznót, nálunk
azonban nem elegendő a tréfa, hogy az alatt a
sületlenség is kelendő legyen.

— **Megénekelte fogadás.** Pár héttel ezelőtt
két jókedvű úr fogadott egy hizottlúdban, melyet
a nyertes félnek kellett saját kezében felkeztüözve
és magostetejű kalapozva hazavinni. Most ez ese-
ményt valamelyik füzfa-poéta megénekelte s ver-
sekben beküldte szerkesztőségünknek. Curiosum-
ként a vers elejét közöljük:

„Hajdan az ifjú magyar, ha vetélytársa akadt, ott
Volt kard és buzogány, nyíl, lándzsa, serény paripákon
Vívott a két fél, a jutalom csak eserkoszorú volt.....
Most fogad a két hős, s hizott lúd a nyereménytárgy
A nyertes maga kész, s bátor hazavinni babérját.“

— **Műkedvelői előadás** lesz f. hó 16-án
az elhunyt Nagy Ferencné magyar színésznő te-
metési költségeinek fedezésére. Az előadandó dara-
bok lesznek: „Miért nem házasodik meg a sógor“
és a „Szigetvári vértanúk.“ból 2 felvonás. Jelen-
leg három jeles magyar színésznő időzik városunk-
ban, s mindhárman egyetértőleg közre fognak mű-
ködni e darabok előadásán, melyre reményeljük,
hogy már csak részvétből is szép publikum fog
egybeseregleni.

Felelős szerkesztő: **Hornyik János.**
Szerkesztőtárs: **Madarassy László.**

H I R D E T É S E K.

Garrett R. és fiai

Leiston Suffolk angolországi gép-
gyárának főügynöke **KOTZÓ PÁL**
gépészmérnök

Pesten, vácziút 39. szám,

ajánlja e gyár újabb javított gyártmányait, melyek a világ minden kiállításain több
mint 1000 font sterling pénzjutalommal, és több száz arany és ezüst éremmel
kitüntettek, névszerint:

Gőzmozdonyait, melyek 5 légkörű gőz-
feszülésre hatásilag
megpróbáltattak nagyobbított tűzi szekrény-
nyel, szab. gőzosztóval és előmelegítővel lát-
tattak el, tetemesen csekélyebb tüzelő-anya-
got igényelnek, mint minden más ilynemű
gyártmány. munkaképességök pedig a meg-
nevezettet majdnem kétszeresen meghaladják;

Sor-vetőgépeit 9, 11, 13, 15 sorokkal,
melyeknek hire mint
legezelszerűbb gazdasági gépnek a világ min-
den részeiben elterjedt;

Gőzcséplőit, melyek a magot tisztán ki-
csépelelik, szalma- és poly-
vától tisztán elválasztják, és a gép másik
végén a második szélhuzam által újra meg-
tisztítva súly szerint két osztályra választva,
a zsákba vezetik. E gépeket szerkezetük,
munkaképességük, egyszerűségük, és tartós-
ságuknál fogva semmi ilynemű gyártmány
felül nem haladja;

Samuelson és társa Magyarország
viszonyainak
legjobban megfelelő
arató- és kaszáló gépeit,

és kéri a t. cz. gazdaközönséget, miszerint becses megrendeléseivel őt eleve szerencsétleni szives-
kedjék, hogy így minden kívánatnak megfelelhessen.

Az első magyar

gyapjú-mosó és bizományi részvénytársulat Pesten

f. évi april 1-én harmadik üzleti évét kezdi meg

s bármily mennyiségű **zsrban nyirt, úsztatott, bőr- és timár-gyapjút** gyári mosásra és bizományi eladás végett átvesz. — A fokozott igényeknek
megfelelőleg, gyárunk belszervezetében czélszerű újítások tétettek, melyek folytán gyárunk képes **24 óra alatt 350—400 mázsa gyapjút** megmosni.
— Ennek következtében még a legelőnkebb időszakban sem fog nálunk gyapjú **3—4 hétnél tovább** mosatlanul maradni. — A mosott gyapjú **eladása**
a lehető legrövidebb idő alatt s a **legmagasabb árakon** eszközöltetik. — Az elmúlt üzleti év tetemes forgalom-emelkedése folytán (1869-ben 30,000
mázsát, 1870-ben már 38,000 mázsa gyapjút kaptunk mosás és eladás végett) a **jelen 1871-ik nyári idényre** díjainkat leszállítván, következőképen
állapítottuk meg:

Mosási díj: } **úsztatott** gyapjúért netto mázsájától 4¹/₄ frt. (1870. évben 5 frt.)
} **timár-** „ „ „ 3¹/₃ „ (1870. „ 4 „)
} **zsrban nyirt** „ „ „ 3 „ (1870. „ 3 „)

Mellékdíjak: azaz biztosítási, átvételi és átadási díj, összesen brutto
mázsájától 10 kr. (1870-ben 20 kr.)

Raktárilleték: a gyapjú mosása előtt nem számítottak s csak az elkészítés
napjától kezdve brutto mázsájától napjára 1/2 kr. (1870-ben 1 kr.)

Előlegeket mérsékelt kamatok mellett **azonnal** a gyapjú megérkezése után szolgálunk egyszerű írásbeli felszólításra. — Gyapjútermelőknél,
kik **ide gyapjúterményüket** gyári mosás és bizományi eladás végett intézetünknek **szerződésileg biztosítják, előre** adunk előleget, ha a
bejelentett gyapjú legalább 50 mázsa úsztatott gyapjú mennyiségének megfelel. Idei programmunkat kívánatra elküldjük.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.